

Minnesanteckningar - MER dialog inför vattenmyndighetens samråd 4 mars

Medverkande organisationer: Mälaren – en sjö för miljoner, Mälarens vattenvårdsförbund, Vattenmyndigheten, Strängnäs kommun, Stockholms stad, Kungsörs kommun, Upplands Bro kommun, Sundbybergs stad, Håbo kommun, Nykvarns kommun, Hallstahammars kommun, Eskilstuna kommun

Mötet inleds

Elin Ångman hälsar välkommen till mötet och går igenom dagens program samt förklarar bakgrunden och syfte för mötena.

Elin går genom blå tråden, förvaltningsplanen och åtgärd 1 och frågar från tidigare möten.

Frågor och diskussion kring VISS

Hur ska man tänka kring åtgärderna som föreslås i VISS? Vad landar på vattenråd, kommun och vad landar på markägare?

Efterföljande diskussion och frågor;

- VISS är enbart förslag på åtgärder, vattenmyndigheten får inte ställa krav på fysiska åtgärder i åtgärdsprogrammet.
- Det som finns i VISS är oanvändbart för vår kommun
- Ska vattenrådets svar ge särskild tyngd i samrådssvaren? Camilla Rivera svarar att vattenråden sitter på unik detaljkunskap i vattenförekomster som är viktiga att få återkoppling på, men att inget svar väger mer än något annat.
En kommun anser att det borde synas vad som har förankrats i vattenråden eller inte, det är synd att man missar den lokala förankringen när man inte jobbar mot vattenråd. Man borde kunna se att en åtgärd är jättebra sett från ett vattenråds perspektiv.
- Det är ett problem att visualisera MKN för god ekologisk status i VISS. Motiveringstexterna blir enormt långa på "ekologisk status" i VISS

Frågor och diskussion kring "Blå tråden" och Åtgärd 1

- Det saknas en blå tråd. De centrala myndigheterna vägleder så gott de kan utifrån lagstiftningen men man kan inte uppnå normerna med lagstiftningen som finns. Det finns för mycket "hål" i lagstiftningen för att kommunerna ska kunna utföra jobbet
- Det saknas en "pil tillbaka" till centrala myndigheter. Alla pilar pekar ner till kommunerna men det måste gå tillbaka från kommunerna till centrala myndigheterna. Kommunerna måste få rapportera tillbaka till de centrala myndigheterna. Viktigt med samverkan
- Det saknas resurser och tydlig vägledning för hur man kan jobba med åtgärder och blå tråden

- Mycket krav i miljökravsförordningen som är svåra att göra en tillsynsplanering på. De betalar dåligt, resurser räcker inte till och det är svårt att planera kampanjer
- Miljöbalken är föråldrad. Kommunerna förväntas bygga en porsche när de får ritning till en sparkcykel. Kommunerna behöver trola, vilket kan undvikas med en tightare dialog med myndigheter, tolka lagstiftning och få verktyg vi behöver
- Dåliga resurser, en kommuns vattenplan är fem år gammal. Vissa saker får göras med andra investeringspengar. Vattnet är inte en upplyft fråga. Är resursbrist i både personal och pengar
- Det är lättare som liten kommun att få draghjälp av större kommuner som jobbar mer med vattenfrågor och blå tråden. Behövs starkare krafter och mer resurser i mindre kommuner
- Hur får man hela organisationen att förstå att vatten är prio? Till syvende och sist politiken som sätter budget.
- En kommun har en enhetsgrupp som jobbar med åtgärd 1, ska bli en tjänstemannagrupp
- En av kommunerna har en dagvattengrupp. Vissa grupper vill inte vara med i åtgärdsarbetet för de känner att de inte kan prioritera

Frågor och diskussion kring Tillsyn

- Det är svårt för kommuner att rikta krav mot fastighetsägare där åtgärden ska utföras. Vem är det som driver tillsynen? Är det kommunen som driver tillsyn eller länsstyrelsen utifrån lantbrukstillsyn övergripande? Vem har den drivande rollen i tillsynsfrågan? Vi kan inte ställa orimliga krav på markägare.
- Är svårt som mindre kommun att ställa krav och få till åtgärder. Framförallt att få markägarna att vilja utföra åtgärder.
- Lagstiftningen behöver ses över och de vägledande myndigheterna behöver göra sitt jobb. Mycket av det som finansieras av LOVA och LIFE blir gjort, särskilt i Mälardalen. Är inte den kommunala verksamheten som lyckas med det, det är andra drivande projekt som finansierar.
- Camilla Rivera frågar gruppen om "Behöver vi åtgärder via tillsyn". En svarar att det är ibland svårt att veta vem tillsynen ska riktas till och vad det finns för möjligheter att använda tillsyn som verktyg. En planering är bra att ha men inte nödvändig för att uppnå MKN
- Inte alltid lätt att ställa krav på olika verksamheter

- Är mycket stuprör inom den kommunala verksamheten. Man ska vara lagom stor kommun med lagom lite stuprör så lyckas man med vattenarbetet
- "(urklipp ur tjänsteutlåtande) Finansiering av åtgärderna ska framför allt bygga på att förorenaren betalar. Självfinansieringsgraden inom miljöbalktillsynen ligger i Stockholm på 70 % vilket är högst i hela landet. Många kommuner ligger på mellan 30-50 % självfinansieringsgrad. Det innebär att ökningen av tillsynen, som kommunernas åtgärder innebär, kräver skattefinansiering. Förvaltningen menar att principen om att förorenaren betalar inte räcker för att uppnå målen inom vattenförvaltningsarbetet. För flera typer av mänsklig påverkan, som i många fall är diffus, är utgångspunkten att statlig finansiering helt eller delvis behöver täcka åtgärdskostnaderna och på vissa områden även öka. Förvaltningen menar att en långsiktig finansiering är helt avgörande för att genomförande av de åtgärder som kommunerna har ansvar för. Det är viktigt att belysa att både behovet av åtgärder samt de finansiella förutsättningarna ser väldigt olika ut mellan landets kommuner och att ett statligt stöd för kommunalt åtgärdsgenomförande ibland är en förutsättning för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten. "
- Övertro på att tillsynen ska fixa allt
- Problematik när kommunen ställer krav i tillsynen och får till svar att det är "orimliga krav" från länsstyrelsen
- Tillsynsvägledande myndigheter är också de som överprövar beslut vilket är svårt när man försöker föra dialog med dem. Viktigt då att vägledningen man får från Naturvårdsverket är jättetydlig
- Är för byråkratiskt
- Svårt för mindre kommuner att administrera bidragsansökningar och tillsyn. Behöver bättre vägledning på hur när man når MKN i tillsynen, bedömningsgrunder vore bra här
- Det används bedömningsgrunder från HaV för att peka ut status för unika vattenförekomster men det saknas riktlinjer om hur man som tillsynsmyndighet ska agera. Hur stort är ett rimligt utsläpp? Vilka krav får ställas på unika verksamhetsutövare?

Frågor och diskussion kring kostnader

- Åtgärds kostnader och konsekvensanalys har en hel del att önska vad gäller beräkningarna på åtgärds kostnader
- Finns oklarheter i underlaget i schabloner på nationellt håll, de stämmer inte med verkligheten
- Ska man ta fram lokala åtgärdsplaner är den beräkningen ruskigt underfinansierad

- Varför ska den kommunala finansieringsprincipen inte gälla för åtgärdsprogrammet?
” Ett antal åtgärder ska finansieras med tillsynsavgifter eller med statligt stöd, men flera åtgärder har ingen princip för finansiering, vilket inte är förenligt med den kommunala finansieringsprincipen.”

<https://skr.se/samhallsplaneringinfrastruktur/miljohalsa/nyhetermiljo/arkivmiljohalsa/samradomvattenforvaltningen20212027.36761.html>

-
- Att motivera politiker är nyckeln till framgång, är enkelt att påverka de som redan är intresserade av frågan. Frågan är hur vi däremot når politiker som visar ointresse i vattenfrågor. Piska och morötter, båda måste användas.

Övriga frågor, förslag och synpunkter

- MVVF borde bli en mer samordnande kraft i ett avrinningsområdesperspektiv. Lättare att söka bidrag om man jobbar tillsammans med MVVF och MER
- Förslag på att ha en framtidsdag om vatten och starta en samverkansgrupp som jobbar med åtgärd 1
- Att ensam stå för tunga ansökningar skrämmer många, bra om man kan gå ihop med MVVF som katalysator.
- Är en utvecklingsfråga som jag gärna skulle se att MVVF, MER och Rich Waters tar till sig. Vad kan vi göra vad gäller tillsynen? Kan vi arrangera workshop för att belysa problematiken så inte bara vi beskriver hur vi upplever MKN. Kan ta fram workshopen uppåt till HaV och VM. Elin säger att de pratat om detta inom MER, är ofta tillsyn som dyker upp som önskemål på att prata mer om med kommunerna.
- SOU:n om strandskydd – går inte hand i hand med att uppnå god status. Handlar om att slopa strandskydd helt och hållet i mindre vattendrag, riskerar att dra undan benen för åtgärder inom vatten
- Ska man leva upp till det åtgärdena föreslår är det väldigt mycket att leva upp till
- Vi har haft samma ÅP sedan 2009 på plats, på vägledningssidan har det hänt beklämmande lite. En av anledningarna är att nationella myndigheter tar fram egna vägledningar gör det på egen kammare, borde göras i samarbete med de som ska följa vägledningarna. Prata med kommunerna om vägledningen. Samverkan är för mager. Myndigheterna vänder sig ofta direkt till SKR men inte till kommunerna i sig. Önskar bättre samverkan i vattenförvaltningsverige där vi har bättre anknytning till verkligheten.

